

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย คมวิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลการฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก โดยการประยุกต์ใช้การละเล่นพื้นบ้านไทย มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก โดยการประยุกต์ใช้การละเล่นพื้นบ้านไทย

สมมติฐานของการวิจัย

ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก หลังได้รับการฝึกด้วยชุดการฝึกที่ประยุกต์ใช้การละเล่นพื้นบ้านไทยสูงกว่าก่อนได้รับการฝึก

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นเด็กเล็กอายุ 5 - 6 ปี โรงเรียนวัดมโนรม อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 นักเรียนชาย 11 คน นักเรียนหญิง 19 คน รวม 30 คน ผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองฝึกนักเรียนด้วยตนเอง โดยทดลองฝึกสัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี วันละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตารางวิเคราะห์การละเล่นพื้นบ้านไทย
2. ชุดการฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ 3 ชุด คือ ชุดการสังเกต ชุดการเปรียบเทียบ และชุดการนับ แต่ละชุดประกอบไปด้วย คู่มือการใช้ชุดการฝึก แผนการฝึก 6 แผน และแบบประเมินประจำแผนการฝึกแต่ละแผน ซึ่งแต่ละชุดมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ดังนี้ 89.00/82.50, 88.83/88.25 และ 91.50/86.25

3. แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก 3 ฉบับ ๆ ละ 20 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และผ่านการวิเคราะห์รายข้อ ได้ค่าความยากระหว่าง .23-.80, .30-.80 และ .26-.80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20-.90, .26-.73 และ .20-.66 และค่าความเชื่อมั่นก่อนนำไปใช้เท่ากับ 0.77 0.79 และ 0.70

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ดำเนินการวิเคราะห์การละเล่นพื้นบ้านไทยสำหรับเด็กที่รวบรวมมา 175 ชนิด กัดเลือกชนิดที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 5-6 ปี ได้ 157 ชนิด นำมาวิเคราะห์เพื่อดูความสัมพันธ์สอดคล้องกับทักษะคณิตศาสตร์ด้านการสังเกต การเปรียบเทียบ และการนับ

2. ดำเนินการสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการฝึกทั้ง 3 ชุดด้วยแบบทดสอบของแต่ละชุด

3. ดำเนินการฝึกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการฝึกในชุดการฝึกแต่ละชุดใช้เวลา 2 สัปดาห์ต่อ 1 ชุดการฝึก 3 ชุด รวม 6 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน คือ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี วันละ 1 แผนการฝึก ใช้เวลาฝึกวันละ 50 นาที โดยเริ่มจากชุดการสังเกต ชุดการเปรียบเทียบ และชุดการนับตามลำดับ

4. ดำเนินการสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เมื่อฝึกนักเรียนตามแผนการฝึกของแต่ละชุดเสร็จสิ้นแล้วอีกครั้งหนึ่ง

5. นำคะแนนจากผลการสอบก่อนและหลังการฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ในแต่ละชุดการฝึกของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบหาค่าเฉลี่ย และหาค่าความสามารถทางการเรียนของนักเรียนโดยการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการทดสอบค่าที (t-test) ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ทักษะทางคณิตศาสตร์ด้านการสังเกตของนักเรียนชั้น เด็ก เล็กที่ได้รับ การฝึกด้วยชุดการฝึกที่ประยุกต์ใช้การละ เล่นพื้นบ้านไทยสูงกว่าก่อนได้รับการฝึก ที่ระดับ ความมีนัยสำคัญ .01 ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐาน
2. ทักษะทางคณิตศาสตร์ด้านการ เปรียบ เทียบของนักเรียนชั้น เด็ก เล็กที่ได้รับ การฝึกด้วยชุดการฝึกที่ประยุกต์ใช้การละ เล่นพื้นบ้านไทยสูงกว่าก่อนได้รับการฝึก ที่ระดับ ความมีนัยสำคัญ .01 ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐาน
3. ทักษะทางคณิตศาสตร์ด้านการนับ ของนักเรียนชั้น เด็ก เล็กที่ได้รับการฝึก ด้วยชุดการฝึกที่ประยุกต์ใช้การละ เล่นพื้นบ้านไทยสูงกว่าก่อนได้รับการฝึก ที่ระดับความมีนัย สำคัญ .01 ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐาน
4. ทักษะทางคณิตศาสตร์ทั้ง 3 ด้าน ของนักเรียนชั้น เด็ก เล็กหลังได้รับการฝึก ด้วยชุดการฝึกที่ประยุกต์ใช้การละ เล่นพื้นบ้านไทย สูงกว่าก่อนได้รับการฝึก ที่ระดับความ มีนัยสำคัญ .01 ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เพื่อศึกษาผลการฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น เด็ก เล็กโดยการ ประยุกต์ใช้การละ เล่นพื้นบ้านไทย พบว่านักเรียนชั้น เด็ก เล็กหลัง ได้รับการฝึกมีความสามารถ ทางคณิตศาสตร์ทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าก่อนได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่ง เป็นไปตาม สมมติฐาน ผลการวิจัยนี้จึงตรงกับแนวคิดของ ซัทตัน - สมิท (Sutton - Smith, 1971) และ เอลลิส (Ellis, 1972) ที่กล่าวว่าการเล่นเป็นการเรียนรู้ และมีพัฒนาการเกิดขึ้น ด้วยกระบวนการ เกี่ยวกับการ เรียนรู้นั้นก็คือ การ เล่น เกิดขึ้นในสภาพที่ผู้เล่นมีโอกาสสนองตอบ ต่อสิ่ง เร้า และถ้าการสนองตอบได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนมากขึ้นเท่าใด ความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่ง เร้ากับการตอบสนองก็จะยิ่งแน่นแฟ้นถาวรยิ่งขึ้น เท่านั้น การ เล่นจึง เป็นการ เรียน ตามหลักเชื่อมโยงนี้

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำการละเล่นพื้นบ้านไทยมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรม เพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ด้านการสังเกต การเปรียบเทียบ และการนับแก่นักเรียนชั้นเด็กเล็ก และเมื่อทำการฝึกและทดสอบเด็ก ปรากฏว่าหลังการฝึกกิจกรรมทุกแผนการฝึก นักเรียนมีความสามารถทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น โดยพิจารณาเปรียบเทียบจากคะแนนในแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึก และคะแนนจากแบบประเมินทุกแผนการฝึก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเหตุผลดังนี้ คือ

1. ผู้วิจัยได้นำการละเล่นพื้นบ้านไทยมาประยุกต์ใช้จัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ทั้ง 2 ประเภท คือ ประเภทเล่นแข่งขัน และประเภทเล่นไม่แข่งขัน ทำให้เด็กได้รู้จักการสังเกต เปรียบเทียบ และการนับ ได้ในขณะที่เล่นโดยนักเรียนไม่รู้สึกว่าขณะนั้นกำลังเรียนอยู่ ทั้งนี้เพราะทักษะทางคณิตศาสตร์ดังกล่าว ได้สอดแทรกอยู่ในขั้นตอนของการเล่นทั้ง 2 ประเภท ดังนั้น เมื่อเด็กได้เล่นจึงเกิดการเรียนรู้ได้เอง และอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฆะออบ ไปชะกฤษณะ และคนอื่น ๆ (2522) ที่ได้วิจัยศึกษาค้นคว้าการเล่นของเด็กภาคกลางและวิเคราะห์คุณค่าด้านต่าง ๆ สรุปผลการวิจัยว่า การละเล่นพื้นบ้านไทย มีคุณค่าช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก เสริมสร้างบุคลิกภาพและทักษะต่าง ๆ ให้เจริญ เช่น การให้สายตา สังเกต และจำแนกเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี

2. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อดูความสอดคล้องของทักษะทางคณิตศาสตร์ที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านไทย กัดเลือกชนิดของการละเล่นพื้นบ้านไทยที่สอดคล้องกับเนื้อหาในแผนการสอนชั้นเด็กเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้มากที่สุด และมักเรียนทุกคนมีโอกาสได้เล่นอย่างทั่วถึง จึงทำให้นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น

3. สื่อประกอบการเล่นที่ผู้วิจัยนำมาให้เด็กเล่น ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นและเหมาะสมกับสภาพของสังคมปัจจุบัน โดยคำนึงถึงด้านความปลอดภัยของเด็ก เป็นสำคัญ จึงทำให้เด็กสนใจ หลอใจ และสนุกสนานกับการเล่นมาก เป็นผลให้การฝึกเป็นไปอย่างราบรื่น เด็กจึงเรียนรู้ได้รวดเร็วมาก ซึ่งเป็นไปตามที่ นฤมล นุทยาน (2524) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการสอนจะช่วยให้ผู้สอนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนได้ อย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ และทัศนคติอันถูกต้อง จะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 มากที่สุด และทำให้นักเรียนได้มีโอกาสกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น รวมทั้งมีโอกาสนในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ด้วย และสอดคล้องกับความเห็นของประหยัด จิระวรพงศ์ (ม.ป.ป. :

๑๖) ที่กล่าวว่า "สื่อ เป็นสิ่งที่ช่วยให้สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ยากลำบาก เพราะทำสิ่งที่ เป็นนามธรรม ให้เป็นรูปธรรม"

4. การที่ผู้วิจัยได้นำเด็กไปเรียนตามที่ต่าง ๆ โดยไม่ยึดเฉพาะในห้องเรียน เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศและความเหมาะสมกับกิจกรรมการเล่นแต่ละชนิด ทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว นักเรียนยังเกิดความสนใจและตื่นเต้นมาก จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนชอบออกมาเล่นนอกห้องเรียนมากกว่าเล่นในห้องเรียน โดยนักเรียนจะแสดงอาการดีใจ ร่าเริง และมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี และชอบสนทนา ทักถามในขณะที่ผู้วิจัยกำลังฝึกให้เล่น ทำให้ผู้วิจัยเกิดความรู้สึกที่สนุกสนานไปกับการเล่นของเด็กด้วย โดยได้อาศัยหลักการสอนตามพุทธวิธีเข้าช่วย คือ ชี้ให้ชัด ชวนให้ปฏิบัติ ระวังใจให้กล้าและปลุกใจให้ร่าเริง (คำโพ สุจริตกุล, 2527) จึงเป็นผลทำให้เด็กชอบเรียนเป็นอย่างมาก โดยจะรอครูว่า เมื่อไรครูจะมาสอน และจะถามว่า "วันนี้ถูกครูจะให้ (หนู) (ผม) เล่นอะไรดี (กะ) (ครับ)"

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบก่อนการฝึกแต่ละชุดแล้วจะเห็นว่า ในชุดการฝึกที่ 2 คือ ชุดการเปรียบเทียบ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าชุดที่ 1 คือ ชุดการสังเกต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหา เรื่องการเปรียบเทียบมีเนื้อหาใกล้เคียงและต่อเนื่องมาจากเรื่องการสังเกต ซึ่งนักเรียนได้เรียนและฝึกมาแล้ว และฝึกประการหนึ่งก็คงเป็นเพราะผู้วิจัยได้เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก จึงทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน และในแต่ละทักษะผู้วิจัยได้ให้การเล่นพื้นบ้านไทยทั้ง 2 แบบ สอนในเนื้อหาเดิมเป็นเวลาติดต่อกันถึง 2 วัน จึงทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกกระทำซ้ำ ๆ ทำให้นักเรียนมีความสามารถสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่าน เช่น เปสตาลอซี (Pestalozzi) เฟรเดอเบล (Froebel) ดิวอี้ (Dewey) มอนเตสซอรี (Montessori) และคูก (Cook) กล่าวคือ คำนี้ถึงถึงความเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านผัสสะต่าง ๆ มากที่สุด จัดกิจกรรมการเล่นเพื่อให้เด็กได้เคลื่อนไหวอย่างมีที่วัดที่วัด ทำให้เด็กเรียนอย่างไม่เบื่อหน่าย

สำหรับสถานการณ์ในการฝึกนั้นจากการสังเกตของผู้วิจัยเห็นว่า นักเรียนชอบและสนุกสนานกับการเล่นที่เล่นแบบแข่งขันมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการเล่นแบบแข่งขันมีผลของการแพ้ชนะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กเกิดความตั้งใจ การเล่น จึงออกมาในรูปของการตื่นเต้น สนุกสนาน เร้าใจมาก ซึ่งตรงความคิดเห็นของแกรมส์และคนอื่น ๆ (Grambs and Others) ที่ว่าเกมสามารถให้จูงใจนักเรียน ครูสามารถนำเกมไปใช้ในการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมายได้ เพราะเกม เป็นกิจกรรมที่จัดสภาพแวดล้อมของนักเรียนให้เกิดการแข่งขันอย่างมีกฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะและเป็นกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน (Grambs and Other, 1970)

จากการที่ผู้วิจัยได้รวบรวมการละเล่นพื้นบ้านไทย จำนวน 175 ชนิด และคัดเลือกชนิดที่เหมาะสมกับวัย พัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา และส่งเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นเด็กเล็กได้ถึง 157 ชนิด และเมื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องกับทักษะทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียน ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ปรากฏผลว่า ทักษะทางคณิตศาสตร์ 3 ด้าน คือ ด้านการสังเกต การเปรียบเทียบและการนับมีอยู่ในการละเล่นพื้นบ้านไทยเกือบทุกชนิด และผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในแผนการฝึกเพียง 18 ชนิด หลังจากนำไปทดลองฝึกนักเรียนจึงพบว่า มีบางส่วนสอดคล้องกับทักษะกระบวนการเรียน 9 ประการ ซึ่งเป็นจุดเน้นของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ได้เป็นอย่างดี ทักษะกระบวนการดังกล่าวคือ

1. ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น
2. คิดวิเคราะห์วิจารณ์
3. สร้างทางเลือกหลากหลาย
4. ประเมินและเลือกทางเลือก
5. กำหนดและลำดับขั้นตอนปฏิบัติ
6. ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์
7. ประเมินระหว่างปฏิบัติ
8. ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
9. ประเมินผลรวม เพื่อให้เกิดความภูมิใจ

ตัวอย่างเช่น ขณะที่นักเรียนเล่นต่อทางสัตว์ นักเรียนจะพบปัญหาหรือข้อบกพร่องของการเล่น เป็นต้นว่า เพื่อนของตนต่อทางสัตว์ไม่ถูกที่ ซึ่งเป็นเพราะสาเหตุต่าง ๆ เช่น เดินไปทางซ้ายหรือขวามากไป หรือเพราะไม่ฟังเสียงบอกทางของเพื่อนที่เชียร์ และ เมื่อดึงคราวที่คนเล่นก็จะพยายามแก้ปัญหาดังกล่าว ด้วยการฟังเสียงบอกของเพื่อนแล้วปฏิบัติตาม ผู้วิจัยเห็นว่านักเรียนคิดและหาวิธีแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองโดยครูไม่ต้องชี้แนะ และยังสามารถลำดับขั้นตอนของการแก้ปัญหาได้ด้วยเกิดความสุขสนาน ภาคภูมิใจ เมื่อเล่นแล้วประสบความสำเร็จ โดยสามารถต่อทางสัตว์ได้ถูกที่

การสังเกตของผู้วิจัยยังพบอีกว่า การละเล่นพื้นบ้านไทยทั้ง 2 ประเภท คือ ประเภทที่เล่นแบบแข่งกันและเล่นแบบไม่แข่งกัน ที่ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้จัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ให้แก่นักเรียนชั้นเด็กเล็ก ได้ผลเป็นอย่างดีทั้ง 2 ประเภท ทั้งนี้โดยพิจารณาจากแบบประเมินหลังการฝึกทักษะแต่ละแผนการฝึก และผู้วิจัยยังพบอีกว่า การละเล่นทั้ง 2 ประเภท ยังช่วยฝึกทักษะทางด้านอื่น ๆ ให้แก่นักเรียนชั้นเด็กเล็กได้อีกคือ ช่วยฝึกทักษะทางด้านประสาทสัมผัสทาง ตา หู จมูก และมีโอ ได้แก่ การเล่น ปิดตาต่อทางสัตว์ ดมดอกไม้ ซ่อนหา ฝึกทักษะทางด้านกล้ามเนื้อและตา ได้แก่ การเล่น โยนรับ เตะบิงปอง โยนห่วง อีตัก ตีต เมล็ดมะขามลงหลุม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนและผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้อง

1.1 การนำการละเล่นพื้นบ้านไทยมาประยุกต์ใช้จัดกิจกรรม เพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ให้แก่นักเรียนชั้นเด็กเล็กนั้นนับว่าได้ผลมาก ดังผลของการวิจัย แต่มีสิ่งที่คุณครูผู้สอนต้องพึงระวัง คือ เรื่องของความปลอดภัยจากการเล่น สื่อประกอบการเล่น และสถานที่สำหรับเล่น ครูต้องแน่ใจว่าจะไม่เกิดอันตรายแก่เด็ก ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กยังเล็กและเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะไว้ดังนี้

1.1.1 สื่อประกอบการเล่นที่เป็นเมล็ดพืช เช่น เมล็ดน้อยหน่า เมล็ดมะขาม อาจมีอันตรายเพราะเด็กอาจนำใส่ปาก ใส่หู หรือจุมได้ ดังนั้น ครูอาจเปลี่ยนเป็นเมล็ดถั่วลิสงที่เคลือบแป้งและกะทิ อบแห้งแล้ว เวลาเด็กใส่ปากอันตรายจะลดลงหรือถ้าจำเป็นก็ควรใช้ ครูต้องเพิ่มความระมัดระวังให้มาก

1.1.2 สื่อประกอบการเล่นประเภทผ้าปิดตา ซึ่งใช้มากในการละเล่นพื้นบ้านไทย ครูผู้สอนต้องระวังในเรื่องของการพับผ้าสำหรับปิดตาอย่าให้ยาวมาปิดถึงจมูกและปาก เพราะจะทำให้เปื้อนน้ำมูก น้ำลายเด็กคนหนึ่งไปยังเด็กอีกคนหนึ่ง อันเป็นสาเหตุของการติดโรค และต้องระวังถ้าเด็กเป็นโรคเกี่ยวกับตา เช่น ตาแดง ตาเจ็บ ด้วย ฉะนั้น ถ้าจำเป็นต้องใช้ ผู้วิจัยขอแนะนำให้ใช้ผ้าสี หรือผ้าขาวที่ไม่บางหรือหนาเกินไป รูปสามเหลี่ยมขนาดเท่าผ้าพันคอลูกเสือ พับทบ 4 ครั้ง มีขนาดพอสำหรับปิดตาเท่านั้น เมื่อใช้กับนักเรียนคนหนึ่งแล้ว จะใช้กับนักเรียนคนต่อไปก็กลับผ้าพับใหม่ ดังนั้น ผ้า 1 ผืน ควรใช้กับนักเรียนเพียง 4 คนเท่านั้น

1.1.3 สถานที่สำหรับนำเด็กไปเล่นควรเป็นที่โล่ง กว้างพอสำหรับการเล่นแต่ละชนิด พื้นที่เล่นไม่ควรลื่น หรือขรุขระ โดยเฉพาะการเล่นที่มีการจุด ดิ่ง ดัน อาจทำให้เด็กลื่นล้มได้ สถานที่ ๆ เหมาะที่สุดควรเป็นพื้นดินเรียบ

1.2 ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับชั้นเด็กเล็ก ควรหันมาสนใจนำการละเล่นพื้นบ้านไทยมาฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการทั้ง 9 ชั้น ตามที่อภิปรายผลไว้ข้างต้น รวมทั้งเป็นการเตรียมตัวเด็กให้พร้อมจนเป็นนิสัยสำหรับที่จะเรียนต่อไปในชั้นประถมศึกษาและยังช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของการขาดสื่อการสอนสำหรับครู เพิ่มพูนทักษะทางคณิตศาสตร์แก่นักเรียนและ เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของไทยให้อยู่คู่กับลูกหลานไทยต่อไป

1.3 ควรจะได้มีการนำการละเล่นพื้นบ้านไทยไปประยุกต์ใช้ในการฝึกทักษะวิชาอื่น ๆ หรือในระดับชั้นเรียนอื่น ๆ ด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรจะได้มีการทำวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ และควรใช้เวลาทดลองสอนอย่างต่อเนื่องตลอด 1 ภาคการศึกษา เพื่อศึกษาว่าการละเล่นพื้นบ้านไทยถ้านำไปประยุกต์ใช้ฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์กับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ จะได้ผลมากน้อยเพียงใด

2.2 ควรจะมีการทดลองฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยการประยุกต์ใช้การละเล่นพื้นบ้านไทยเปรียบเทียบกับวิธีการฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การเล่นประเภทเกมการศึกษาหรือกิจกรรมการเรียนรู้เล่นพัฒนาอื่น ๆ

2.3 ควรมีการทดลองนำการเล่นพื้นบ้านไทยไปประยุกต์ใช้ฝึกทักษะทาง
ถนัดอื่น ๆ เช่น ทักษะทางการใช้กล้ามเนื้อมือ และตา เพื่อศึกษาว่าจะได้ผลเป็นประการใด